Корнієнко Л.М. Теоретичне обгрунтування та практичне застосування схеми профілактичних щеплень кролів від вірусної геморагічної хвороби та міксоматозу / Л.М. Корнієнко // Матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. "Аграрна освіта та наука: досягнення, роль, фактори росту. Сучасний розвиток ветеринарної медицини" (БНАУ, 21 жовтня 2021 р.). - Біла Церква, 2021. -

УДК 636.92.09:616.988:615.371

КОРНІЄНКО Л. М., канд. вет. наук
Білоцерківський національний аграрний університет
lubov.korniienko@gmail.com

ТЕОРЕТИЧНЕ ОБГРУНТУВАННЯ ТА ПРАКТИЧНЕ ЗАСТОСУВАННЯ СХЕМИ ПРОФІЛАКТИЧНИХ ЩЕПЛЕНЬ КРОЛІВ ВІД ВІРУСНОЇ ГЕМОРАГІЧНОЇ ХВОРОБИ ТА МІКСОМАТОЗУ

Вивчено історичні аспекти виникнення та епізоотологічні особливості поширення вірусної геморагічної хвороби кролів за нинішньої ситуації. Розроблено та запроваджено в практичних умовах схему профілактичних щеплень кролів від ВГХК та міксоматозу.

Ключові слова: кролі, специфічна профілактика, вірусна геморагічна хвороба кролів, міксоматоз.

Кролівництву, як галузі та кролівникам-любителям найбільшу проблему створюють такі висококонтагіозні інфекційні захворювання як: вірусна геморагічна хвороба кролів (ВГХК) та міксоматоз.

Міксоматоз, як високонтагіозне захворювання кролів і зайців відома ще з 1898 р. Якщо перші випадки цієї інфекції були зафіксовані в Уругваї (південна Америка), то з 50-х років XX ст. міксоматоз уже діагностували в таких розвинутих країнах Європи як: Італія, Німеччина, Франція, Англія, Чехія та Австрія та призвів до загибелі всього поголів'я кролів [1, 2]. Нині це захворювання реєструють в різних країнах світу. Неблагополучною є й територія України [1].

Вірусну геморагічну хворобу кролів вперше появилась в Китаї (1984 – 1985 рр.). У 1986 р. це захворювання почали реєструвати у країнах Європи. Так, Італія перша із-за цієї інфекції втратила кролівництво, як галузь. В цьому ж році ВГХК діагностували і в Радянському Союзі (у радгоспі «Дальневосточному» Хабаровський край – на кордоні з Китаєм) [3, 4].

З 1988 р. це захворювання стало великою проблемою для кролівницьких господарств у різних країнах світу, тому для збереження кролів кругом почали запроваджувати ефективні засоби специфічної профілактики з дотриманням схем щеплень.

Мета досліджень Вивчити особливості епізоотичної ситуації з вірусної геморагічної хвороби кролів і надати фізичним та юридичним особам – власникам кролів практичні поради із застосування ефективних засобів профілактики ВГХК та міксоматозу, що суттєво знижує ризик виникнення таких захворювань.

Результати досліджень: Єдиним способом запобігання міксоматозу та геморагічної хвороби є вакцинація. У ветеринарних аптеках продають вакцини різних виробників від кожної хвороби окремо та асоційовані – від двох хвороб зразу. Прищеплювати слід тільки здорових кролів, а вакцину вводити внутрішньом'язово або підшкірно.

Загальна схема щеплень передбачала – першу вакцинацію кроленят проводити у півтора місячному віці, перед відсадженням кроленят від матері або під час відсаджування. Друга вакцинація – через 3 місяці, у віці чотири з половиною місяці. Всі наступні – через кожні шість місяців. Кроленят з однієї клітки можна вакцинувати одним шприцом на всіх, а кожну дорослу особину рекомендується прищеплювати індивідуальним шприцом. Ніяка вакцинація не дає стовідсоткової гарантії, проте суттєво знижує ризик виникнення цих захворювань.

З 2012 р. в Україні ефективність щеплень кролів від вірусної геморагічної хвороби кролів, за загально прийнятими схемами, не давала бажаних результатів. Почали надходити неодноразові скарги від кролівників, що на прищепленому поголів'ї виникає ВГХК, де захворювали кроленята не з 1,5-міс., а з 20-ти денного віку.

У 2014 році в Німеччині діагностували новий штам ВГХК RHDV типу 2. В Україні уже офіційно підтверджено існування польового штаму ВГХК RHDV типу 2 [5].

Вірусну геморагічну хворобу кролів типу 2 викликає РНК-геномний вірус, який (аналогічно типу 1) також належить до сімейства Caliciviridae, роду Lagovirus, але він включає два патогенні віруси: вірус геморагічної хвороби кролів (RHDV type 2), що вражає європейського кроля (Oryctolagus cuniculus) і вірус синдрому коричневої печінки європейських зайців (EBHSV), що вражає коричневого, гірського та італійського зайця. Ці

два віруси мають схожу структуру і гомологію ~ 70%. Вони викликають два різних захворювання, RHD (геморагічне захворювання кролів) і EBHS (синдром коричневої печінки європейських зайців). І те й інше призводить до високої смертності. Ці хвороби спричиняли скорочення популяцій диких кролів / зайців по всій Європі, що серйозно вплинуло на природні екосистеми, де заячі є сприйнятливими видами.

Так як ключовим моментом профілактики вірусної геморагічної хвороби кролів є вакцинація, то на ринку засобів ветеринарного призначення представлені вакцини різних виробників, що офіційно затверджені в Україні для профілактики ВГХК в тому числі й RHDV 2 типу [1]. Науковцями доведено, що вакцинація проти класичної RHDV не захищає кролів від вірусу RHDV типу 2.

Нами відпрацьована схема профілактичних щеплень ВГХК та міксоматозу, яку апробували на домашніх кролях у приватних господарствах кролівників Маньківського та Шполянського районів Черкаської області й Білоцерківського району Київської області. Жоден кріль, щеплений за цією схемою, не захворів на ВГХК та міксоматоз.

Така схема щеплень наведена в таблиці 1.

Таблиця 1 – **Схема щеплень кролів проти вірусної геморагічної хвороби (I і II типів) та міксоматозу**

Вік кролів	Назва захворювання	Назва вакцини та виробник	Доза введення (мл)
4 тижні	ВГХК (II тип)	PESTORIN (II тип) (Чехія)	0,5
	Міксоматоз	MYXOREN (Чехія)	1,0
6 тижнів	ВГХК (I тип)	PESTORIN (I тип) (Чехія)	1,0
10 тижнів	ВГХК (I тип) + міксоматоз	PESTORIN MORMYX (Чехія)	1,0
Кожні 6 місяців (маточне поголів'я)	ВГХК (II тип)	PESTORIN (II тип) (Чехія)	0,5
	ВГХК (I тип) + міксоматоз	PESTORIN MORMYX (Чехія)	1,0

Висновок: Проведені нами дослідження щодо запровадження профілактичних щеплень кролів від ВГХК та міксоматозу показали високу ефективність вакцин Чеського виробництва за дотримання наведеної схеми в умовах виробництва.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Держпродспоживслужба України. URL: www.vet.gov.ua
2. Рютова В.П. Миксоматоз кроликов. Кролиководство и звіроводство. 1991. №1. 28 с.
3. Корнієнко Л.Є., Домбровський О.Б., Пономар С.І., Антіпов А.А. Інфекційні та інвазійні хвороби кролів. Біла Церква, 2003. 228 с.
4. Loliger H.Ch., Matther S., Liess B. Uber das Auftreten einer infectiosen hamorrhagischen Ercranchung bei Hauskaninchen in der Bundesrepublic Deutschland. Tierarztl. Umsch. 1989. 44. P. 22–25.
5. Від комариної напасті. Здоров'я тварин і ліки. 2021. № 4 (232). 16 с.

УДК 639:616.982.17

САВЧЕНЮК М.О., асистент
ДОВГАЛЬ О.В., канд. вет. наук
ДОВГЕНКО В.В., асистент
Білоцерківський національний аграрний університет
m.o.savcheniuk@gmail.com

ВИВЧЕННЯ БІОЛОГІЧНИХ ВЛАСТИВОСТЕЙ МІСЦЕВИХ ІЗОЛЯТІВ *SRTEPTOCOCCUS SUIS*

На стрептококову інфекцію хворіє значна кількість свиней майже на всіх свинофермах не лише України, а й всього світу, завдаючи тваринникам великих економічних збитків. Були вивчені біологічні властивості